

ÉLELTÜNK

XII. évfolyam 2. szám (13. Jahrg. Nr. 2)

Az európai magyar katolikusok lapja

1981 február

A lengyel példa

1980. augusztusa óta feszülten és egyben aggódva figyel a szabad világ a lengyel eseményekre. Az, ami augusztusban a Danzig-i gyárakban és dokkokban, majd a sziléziai ipartelegeken és végül egész Lengyelországban elkezdődött, az első reménysugár Kelet-Európa annyira sötét égboltján.

Mert miről is van szó? — Arról, hogy egyszerű munkások, Lech Walesa vezetésével, tették le a munkasztrájkot azért, hogy az igazságosság és emberiség, a szabadság és igazi hazaszeretet nevében mondjanak Nem-et egy olyan rendszernek, amelyben az elenyésző kisebbség, idegen hatalmakra támaszkodva, évtizedeken keresztül szisztematikusan csorbította és lábba tiporta a legegységesebb emberi jogokat, egy olyan néppel szemben, amely a történelem folyamán annyiszor lett áldozata külső és belső erőszaknak.

A világ lélegzetelnekezően figyelte azt a fegyverrel és bátor párviadalt, amit a lobbanékony lengyel nemzet munkásmilliói vívtak egy korrupt, bürokrata, csak önző egyéni érdekeket kereső pártrendszerrel, amit ha nem támaszkodhatna a Szovjetunió hadosztályaira, már régen elsöpörte volna a lengyelek haragja.

A párviadalt az a tény tette világszerte jelentőségűvé, hogy egy fegyvertelen, de lélekben, hitben és hazaszeretettel teljesen összeforrt munkásműveltség kezdte el a történelemben először békés dialógusban feszegetni azokat a bilincseket, amiket a Szovjet hatalom-óriás árnyékában egy erőszakra alapított rendszer rakott a Vasfüggöny mögött élő védtelen százmilliókra.

Mert az 56-os magyar és az 1968-as csehszlovák példa csak felvillanásai, figyelmeztető villámlásai voltak a most készülődő nagy nemzeti és társadalmi viharok. — Most arról van szó, hogy sikerül-e egy diktatórikus, bürokrata rendszernek a maga kisebbségi akarataát egy világhatalom fegyveres és anyagi potenciálja mellett nemzetekre és népekre rákényszeríteni. A párbajnak az első menete belpolitikai síkon az új szabad és független lengyel munkásszervezkedésnek, a „Szolidaritás”-nak teljes sikert hozott. A kommunista rezsim által irányított állami szakszervezeteket hihetetlen rövid idő alatt elszöpörte a színtérről. Egyetemes, minden foglalkozási ágat átölelő tömegszerve-

zetté lett, tagjainak száma tízmillióra emelkedett és most kezdi el megszervezni a még független parasztságot. Ilyen hatalommal szemben kormányoknak, pártoknak, rendőrségnek, hadseregnek és minden tömegmédiumnak meg kellett torpannia, egyezkedni kellett. A rendszer fogcsikorgatva, csak lépésről-lépésre engedett. Közben Moszkva mozgósította a lengyel határok körül és határokon belül hadosztályait. Megindította a kampányt nemcsak a szovjet sajtón keresztül, hanem leghűségesebb kinttartottjainál, a keletnémeteknél és a csehszlovák kormányoknál is. A pártok a Szovjetunióban, a DDR-ben és a CSSR-ben gazdasági, politikai és társadalmi káoszról írt. Ebbe a koncertbe legújabbban belekapcsolódik a lengyel pártok is, amely kezdetben megfélemlítve, békéltető hangot ütött meg.

A legutóbbi napokban a lengyel kérdés katonapolitikai síkra is áttért; nemcsak a készenlében álló szovjet hadosztályokról van itt szó, hanem a varsói paktumba tömörült szocialista államok varsói titkos tanácskozásáról és a közös haderők főparancsnokának, Kulikov marsallnak és több szovjet tábornoknak a lengyel vezérkarral folytatott tárgyalásairól is.

Közben Lech Walesa Olaszországba látogatott. Találkozott az ottani szakszervezetek vezetőivel, meglátogatta a földrengésújtotta Délolaszországot, a Monte Cassino-i II. világháborús lengyel hősi temetőt, de a tulajdonképpeni cél, II. János Pál pápa meglátogatása volt, a szabad lengyel szakszervezeti bizottság élén. A Pápa hosszabb beszédben először foglalt részletes álláspontot ebben az óriási horderejű kérdésben. A Pápa bevezetőben emlékeztetett arra a történelmi nagy szolidaritásra, amelyet évszázadok véráldozatai pecsételtek meg. Ez az új Szolidaritás is annak a jegyében született. A Szentatya örömet fejezte ki ama tény fölött, hogy 1980. november 10-én ez a szabad munkásszervezet autoritást kapott azokra a feladatokra, amelyek neki a lengyel hazáért kijárnak. Ezt történelmi haladásnak jelentette ki.

„És Lengyelországnak joga van az igazi haladásra — mondotta a Pápa. — Ugyanaz a joga, mint minden nemzetnek. És egyúttal bizonyos értelemben még különös joga is, amit a történelmi nagy megpróbáltatások árán és legújabbban a II. világháború szenvedései által szerzett magának. Itt most minden lengyel szoroson vett belső ügyéről van és lesz szó. Az elmúlt őszi hetek fáradozásai, úgyszintén azok az óriási erőfeszítések, amelyek továbbra is Önök előtt állnak, nem irányulnak senki és semmi ellen. Minden kizárólag a közjóra irányul. Ez nemcsak joga, de jobban mondva, kötelessége minden társadalomnak és nemzetnek. Jog, amelyet a nemzetközi élet minden törvénye szentesít. Tudjuk jól, hogy a lengyeleket a történelem folyamán nem egyszer rabolták meg ettől a joggól. De ez nem tudott eltántorítani attól, hogy ne bízzunk az isteni Gondviselésben, mindig újra és újra. A nemzetközi jogrend és béke érdekében áll, hogy Lengyelország ezeket a jogokat teljes egészükben élvezhesse. A világ közvéleménye meg van győződve ennek a követelésnek a jogos voltáról.”

Mi magyarok akik a közös sorsban, szenvedésben testvérei lettünk a nagy lengyel népnek, mit kívánhatunk más hasonló sorsban sínylő Hazánknak, mint ugyanezt a törhetetlen bizalmat az Isteni igazságosságban és megőrző gondviselésben. A jövő teljesen az Ön kezében van.

H. F.

Mécs László (1895—1978):

Úrfelmutatás

(A „Magyarok Miskönyve” ciklusból)

Adatott nekünk Golgotát járnunk,
vonszoltuk véres keresztünk, járnunk.
Kálváriázó társaid voltunk.
Jussunk van Jóhoz. Hogy vétke-voltunk
átváltozása ne menjen resten,
Mondd ránk, Megváltónk: „Ez az én
testem!”

Van nép, mely a bal latorral szenved:
átkoz Teremtőt, megváltó-rendet;
szidja elrontott multját, hódérít;
káromkodási a mennyet érik.
— Te minket jobba ép a keresztben
változtass, mondván: „Ez az én testem!”

Bálvégzet-vonia boszorka-körnek
éjéből lesnek ránk pokolszörnyek:
háború, dögvész, pestises eszmék,
lázas láza, istentelenség,
falánk szomszédság. Sunyítanak lesben.
Üzd el mind, mondván: „Ez az én testem!”

Azért jöttél, hogy életünk lenne
s bővebben lenne; a bőség benne:
az Öröm! Ez az isteni többlet
állat-voltunkban, mely fáj s megdőbbent.
Ne törd, hogy átszent kéz ürmöt mérjen
borunkba, - mondó rá: „Ez az én vérem!”

Szereted a víg adakozókat
s bosszant, ha bőjtől fancsal arc kókad.
Szereted, hogyha öröm patalkzik.
Borral láttál el proletár lakzit.
Add, hogy könnyünk mind víg borra érjen,
borujkra meg mondó: „Ez az én vérem!”

Bűnünk volt, van s lesz. Te hetvenhét
megbocsátsz: könnyet látsz s megelégzel.
Ha a megsértett igazság itt lenn
büntetné bűnünk hetedízigen,
mondó az Atyának: „Irgalmad kérem,
ez az én testem, ez az én vérem!”

Vidám idő a farsang

Minden hét végére kerül egy bál, vagy más szórakozás. S ha nem is használ ki az ember minden lehetőséget, mégis akad annyi vidulás, amennyi kell. — Ebben az időben sokan érzik magukat elhagyottan, árván. Nekik írok, — a többieknek van ügyis szórakozni valójuk.

Az egyedüllet lelket maró érzés, ha elhagyottsággal párosul. Vigasztalan, kietlen a környezet, a nap nem úgy süt, mint máskor. Jó kedve a szomszédnak van, a csend mindinkább fojtogat. A betegség sem idegen gyakran, a szenvedés mindennapos vendég.

Bármennyire furcsának tűnik, ekkor van legközelebb hozzánk az Isten! Ő ismer bennünket, jobban, mint saját magunk. És szeret bennünket, ismét csak jobban, mint saját magunk. Ismeri az egyedülletet, az elhagyatottságot, a nyomort, bárminő legyen is az. S csak ennyit mond: szeress te is engem, úgy ahogy vagy és amilyen vagy. Ha tökéletlen, ha hibákkal telisteli, ha önszeretetlenben fűrdőző is állapotod.

Csak szíved kell nekem, csak szeress, ahogy vagy.

Fejős Ottó

Az Egyház helyzete számokban

Nyugatnémetországban volt 1978-ban 61,31 millió lakosból 28,484 millió katolikus. A 23 egyházmegyében összesen 11,739 plébánia, és 941 vallási központ.

Ezzel szemben Keletnémetországban 16,76 millió lakosból 1,279 millió katolikus. A hat egyházmegyében 922 plébánia és 154 további egyházi központ.

Két évvel ezelőtt a Német Szövetségi Köztársaságban 1978-ban volt 85 püspök, 16,758 világi és 6,357 szerzetespap (összesen 23,115) és 548 állandó diakónus. Ezenkívül 3,208 férfi laikus szerzetes és 67,120 szerzetesnővér, összesen 94,076 egyházi személy.

Ezzel szemben a DDR-ben 10 püspök, 1,290 világi és 254 szerzetespap, (összesen 1,544), 35 állandó diakónus, 63 férfi laikus testvér és 3,348 női szerzetes. — Meglepő, hogy az NSZK-ban egy papra 1,232 hívő esik, míg a DDR-ben csak 828. Meg kell azonban jegyezni, hogy a keletnémet katolikusok diaszpórában élnek. — A két német köztársaságban a papi utánpótlásnál a helyzet a következő: A BRD-ben évenként átlag 170—180 papot szentelnek, míg ezzel szemben a DDR-ben öt év alatt a papszentelések száma évi 11-ről 45-re ugrott föl.

Nagyon érdekes, hogy a hivatásuktól megvált papok száma Nyugatnémetországban öt év alatt 79-ről 26-ra, a DDR-ben pedig 8-ról 3-ra esett vissza.

(Az új Vatikáni statisztikai évkönyv alapján)

Megjelent

MINDSZENTY BIBOROS

magyar nyelvű életrajza

Közi Horváth József

tollából, zsebkönyvben.

Megrendelhető az Életünk szerkesztőségénél (Máriacellben Sümegh Lóthár atyánál) és az összes magyar lelkész-nél.

Ára Európában 6.— DM, tengerentúltra 4.— dollár.

PROF. DR. MEHRLÉ TAMÁS OP:

A pápa tanítása az Eucharisziáról

III. RÉSZ

A pápa levele harmadik részének a címe: Az Úrnak két asztala és az Egyház közjava. A két asztal gondolata már a szentatyáknál megtalálható és a pápa azért eleveníti fel, mert az új liturgia is jobban megkülönbözteti az ige és a kenyér szolgálatát. Ez alkalommal szolgál arra is, hogy egyrészt az új liturgiát bizonyos tradicionalista körökkel szemben megvédje, másrészt, hogy a felelőtlen progresszista újításoknak gátat emeljen.

Az ige szolgálata

A pápa elismeri, hogy az olvasmányok célszerűbb elrendezése és a nép nyelvén mondott imák nagyban hozzájárulnak a mise megértéséhez. Viszont megkívánja, hogy azon hivek óhajának is eleget tegyünk, akik a latin nyelven mondott miséhez ragaszkodnak, hisz ez a nyelv jobban fejezi ki az Egyház egységét.

II. János-Pál örömmel látja, hogy egyes helyeken az ige szolgálatát méltóképpen szervezik meg, s hogy a laikusok is nagy buzgósággal végzik a rájuk bízott teendőket. Azonban a teljes megújulás érdekében tudatára kell ébrednünk az Isten igéjéért és a liturgiai cselekményekért való felelősségünkre. Liturgikus olvasmányként csak szentírási szövegeket szabad használnunk, a szentbeszédekben viszont hivatkozhatunk más szerzőkre is.

Tudjuk, hogy a Szentségek és az Istentisztelet kongregációja ugyancsak a múlt év nagycsütörtökén a pápa megbízásából az „Inaestimabile Donum” kezdetű instrukcióit adta ki. Ez a római instrukció többek közt a következő visszaéléseket sorolja fel: a hivek megkülönböztetés nélkül a pappal együtt imádkozzák a kánont, szentbeszédek mondanak; laikusok osztják ki az Eucharisziát, noha elegendő pap van jelen; a papok ok nélkül templomon kívül miséznek, jóvá nem hagyott kánonokat használnak, szoció-politikai okokból liturgiai szövegeket módosítanak.

A kenyér szolgálata

A kenyér asztalára vonatkozóan a pápa a legfontosabbnak tartja az eleven hit ápolását, amelynek az Oltárszentség iránti tiszteletünkben is meg kell nyilatkoznia. A papoknak az evan-

A szerzetesrendek számokban

Világviszonylatban negatív a tendencia a katolikusok és a lelkészkedő papság arányszáma között. Afrikában 3,223, Európában 1,079, Óceánia területén pedig 1,014; világátlagban 1,800 katolikusra esik egy lelkész.

Világszerte erősen esik a szerzetesrendek taglétszáma. Afrikában öt év alatt 6,379-ről lecsökkent 5,248-ra. Amerikában 25,619-ről 23,747-re. Ázsiában 7,675-ről 6,255-re. Európában 40,600-ról 36,347-re. Óceániában 3,470-ről 3,195-re, az egész világon 83,743-ról 74,792-re. -- Még kedvezőtlenebb a helyzet a női szerzetesrendeknél. Afrikában 36,329-ről 35, 473-ra, Amerikában 319,707-ről 300,489-re, Európában pedig 580,609-ről 546,029-re, Óceániában 17,991-ről 17,192-re esett le a számuk. Egyedül Ázsiában (Mutter Teresa) emelkedett a szerzetesnővérek száma. Összegezve: 1,037,807-ről lecsökkent 987,782-re.

gélium kívánta éberségre van szükségünk, hisz az Eucharisziáért felelősek, de a hivek is élesszék fel magukban a hit érzékét, melyről a Zsinat beszél. A püspökök a kollégialis egység tudatában legyenek azon, hogy a rájuk bízott egyházmegyében a papok kellő szakrális méltósággal ünnepeljék az Eucharisziát, s hogy a hivek kellő felkészüléssel járuljanak szentáldozáshoz. Helytelen, ha ok nélküli félelemből nem mernek áldozni. De manapság elterjedtebb az ellenkező hiba, az, hogy lelki előkészület nélkül, gyónás és bánat nélkül járulnak az Úr asztalához. A lelkipásztorok tehát tegyenek meg mindent, hogy a hivek el ne veszítsék a bűn iránti érzékenységüket. Felelősek a hivek erkölcsi oktatásáért is.

Egyes országokban meg van engedve, hogy a hivek kézben áldozzanak. Ez méltóképpen is történhet, azonban sok helyütt nagy tiszteletlenségre is alkalmat ad. Az áldozatot bemutató papnak a kötelessége, hogy az Úr testét a hiveknek kiossza. Az áldoztatásban a diakonusok is részt vehetnek, de laikusokra csak igazi szükség esetén és kellő előkészítés után szabad rábíznunk az áldoztatást.

A már említett instrukció azzal egészíti ki a pápa szavait, hogy a két szín alatt történő áldoztatás sincs egyetemesen megengedve. A püspökök pontosan szabják meg, hogy egyes csoportok mikor és milyen feltételek mellett áldozhatnak két szín alatt. Tilos, hogy a hivek maguk, kosarakban vagy edényekben adják egymásnak tovább az Eucharisziát.

Az Egyház közjava

A Szentatya az Eucharisziát az Egyház közjává nevezi. Ajándékot lát benne, melyet Jézus Egyházának adott. Ezért az Egyház vezetőinek a kötelessége, hogy az Euchariszia ünnepségét megszabják és irányítsák. Ha a zsinat utáni időben bizonyos kreatív kezdeményezések helyét is engedtek, kell hogy az Euchariszia egységes ünnepségét biztosítsák. Ezért a Szentszékek erre vonatkozó törvényeit szigorúan be kell tartani. A pap nem tekintheti tulajdonának az Eucharisziát, nem bánt hat vele kénye-kedve szerint, hisz az egész Egyháza lett bizva, és az Egyház tartozik annak egységéről gondoskodni. A szakrális vonás, amely a misztériumot kifelé is érzékelteti abban is nyilatkozzék meg, hogy a pap az oltárnál megfelelő miseruhát használ. A pápa kéri a papokat, hogy a hiveket az eucharisztikus tisztelet olyan megnyilatkozásairól ne szoktassák le, amelyek az Egyházban hagyományosak és egészséges vallásos érzületből fakadnak. Megható szavakkal a saját és a többi püspökök nevében ünnepélyesen bocsánatot kér mindazokért, ami a hiveknél botrányt vagy megütközést kelthetett.

Zárószavában kifejti szándékát, hogy továbbra is a második vatikáni zsinat szellemében s a mindig eleven tradíció szellemében fogja szorgalmazni, az Egyház mindig megérti az idők jeleit és a kinyilatkoztatásból újat és régít merít.

Az Egyház megújulása

A zsinat szellemében végrehajtott liturgiai reform és ezáltal az Egyház megújulása is csak akkor lehetséges, ha az illetékes római kongregációk és a püspöki konferenciák karöltve együttműködnek. Ezért a pápa mindenkit arra

kér, hogy „a jámborság szentsége, az egység jele és a szeretet köteléke”, azaz az Eucharisztia, ne váljék számunkra a meghasonlás helyévé és elmentétek forrásává. Végül szokása szerint kéri Máriát, az Egyház anyját, hogy járja ki mindnyájunk számára a Szentlélek megvilágosító kegyelmét.

II. János-Pál nagycsütörtöki levele rávilágít arra, hogy hogyan érti az Egyház megújulását. A zsinat az Egyház megújulását vette célba és sok üdvös kezdeményezést tett. A zsinat utáni időben egyesek a koncilium irány-

Burg Kastl érdekében

A magyar emigráció Európában és a tengereken túl is ma már olyan állapothoz érkezett, amikor a magyar nyelv, a magyar ö n t u d a t és a magyar kultúra átadása egyre nagyobb nehézségekbe ütközik. Éppen ezért kell támogatni azokat az intézményeket, amelyek ifjúságunk teljes beolvadását csökkentik és legalább egy kis része megmarad a magyarság számára.

Melyek ezek a még ilyen munkát végző intézmények?

Elsősorban a Magyar Gimnázium Kastlban, a cserkészlet és azok a hétvégi iskolák, melyeknek jelentőségét most át nem tekinthetjük. Más ilyen természetű életrevaló intézményeink az egész emigrációban nincsenek a családi otthonon kívül.

Most mint a clevelandi Magyar Iskola alapítója és 22 év óta vezetője beszélek. Vagy 20 évvel ezelőtt jó barátaim azt kérdezték tőlem, hogy nem haragudnék-e, nem bántana-e engem, ha ők is csinálnának egy magyar iskolát egy másik városrészen. Akkor a hirtelen válaszom az volt, hogy minden utcában kellene lennie egy magyar iskolának, hisz annyi a magyar család Cleveland városában.

Miért nincs minden európai államban, de az Egyesült Államokban is egy-egy Burg Kastl? Szívből örülünk, hogyha valahol új magyar iskola, vagy új magyar intézmény létesül!

Most kaptam egy k ö r l e v e l e t, amely arról értesít bennünket és a magyar szülőket, köztük a kastli magyar gimnázium tanulóinak szüleit is, hogy új magyar internátus létesült. Így! Sajnos örömről hamar borúra fordul, mert már a harmadik sorban az áll, hogy ez az új magyar internátus egy német internátusnak csak egy részlege, amelyért „Páter Dr. Radics János volt kastli igazgató úr, a volt három kastli paptársával felelős.” Tehát — sajnos — nem magyar internátus. Egy német internátus részlegéről van itt szó.

Utána arról számol be ez a körlevél, hogy mibe is kerül ez az internátus egy magyar gyermeknek. Most kivételesen az év végéig havi 600 DM., mely összeg a nagyszünetben is fizetendő. Szeptembertől kezdve már 700 DM., ami 8400 DM-át jelent egy esztendőben. Azt is megtudjuk ebből a levélből, hogy a magyar részleg a hat kilométerre fekvő német gimnáziumba jár, amely gimnáziumba eszerint első évre csak németül beszélni kell. Az angol már az ötödikben kezdik, a latint a hetedikben, a franciát a kilencedikben. A körlevél azonban vigasztal és ígéretet tesz, hogy a nevelés magyar szellemben történik.

A körlevél 10. pontjában ezt írja a szerző: „Hivatalosan engedélyezték, hogy

vonalait egyoldalúan és tévesen értelmezték. Ez bizonyos tradicionalista körök túlzott állásfoglalását vonta maga után. A pápa a baj gyökerét akarja gyógyítani, és a baj gyökere a papságnál keresendő, mert tőle indult ki a túlzó progresszizmus és a túlzó tradicionalizmus is. A bajt nem annyira doktrinális elítélésekkel akarja orvosolni — alkalomadtán ezekhez is nyúl —, hanem inkább a papság lelkiségének az ápolásához lát és a hivek hagyományos valóságosságát élesíti fel, hisz ezeknek a nagyrészét a baj még nem mételeyezte meg. Reméljük, hogy a papság magáévá teszi a pápa tanítását és vezetése mellett hozzájárul az Egyház hiteles megújulásához!

a magyar növendékek a magyar nyelvet választhatják egy másik idegen nyelv helyett. Ez biztosítja a magyar nyelv és irodalom intenzívebb ápolását, amelyet az internátusi részlegünk egyik legfontosabb feladatának tekint.” Az a néhány gyermek, akiket Páter Radics vezet, az ottani német gimnázium teljes tananyagát rövidítés nélkül németül kötelesek elsajátítani. Felteszem a kérdést, hogyan marad még annyi idő és energia, hogy a magyar kultúrát is elsajátíthassák?

Sajnos ezzel a tanintézzettel nem nyertünk! A tény azonban áll, hogy ilyen akciók, amelyek elvonják a teljes magyar internátustól és az egyetlen magyar gimnáziumtól (Kastl) a tanulókat, azok a magyarság érdeke ellen dolgoznak!

Dr. Papp Gábor, Cleveland

★

A fönti higgadt és józan írás, a kastli iskola 1980-évi mérlege. Ez maradt az egy éves testvérharc után, amelynek nincsenek „győztesei” csak áldozata a magyar iskola: a háromezres létszám leesett 220-ra, ezt is próbálják már lecsipkedni kívülről.

És hogy még áll ez az egyetlen magyar középiskola, azt a magyar szülők és tanulók többségének józanságán és ragaszkodásán kívül, a t a n á r i és nevelő kar egy komoly részének — itt elsősorban a kedvesnővéreket értem — föltétlen helytállásán kívül a b a j o r k u l t u s z m i n i s z t é r i u m - n a k és a német államnak köszönhetjük, akik a szomorú testvérharc látván sem ejtették el a magyar iskolát, hanem rendet igyekeztek teremteni körülötte és benne.

Itt egy személyt kell külön kiemelni: EDSPERGER miniszteri biztost, akit azért küldtek 1980 tavaszán az iskolába, hogy megmentse az érettségét. Aki azonban nem törődve azzal, hogy, az iskola egyes tanárai a saját minisztériumában megvádolták azzal, hogy kommunista ágens és nyilvánosan tüntettek ellene az érvitató napján, vállalta a további helytállást, hogy megmentse az iskolában a rendet, és a magyar keresztény szellemet erre az iskolaévre is. Ennek a kijelentésnek a teljes súlyát átérzve merem azt közölni a magyar nyilvánosság felé, mert azóta nemcsak én, de mindenki, aki jóakaratu és a helyszínen tudott meggyőződni erről, bizonyítani fogja.

Ezekután mit szólunk azokról, akik nemhogy segítenének a magyar iskolának, de tovább gyanúsítanak, r á g a l - m a z n a k — még az oltártól is!

A szülők és a tanulók jól tudják: 1. A kedvesnővérek nem hagyták el az (Folytatás a 3. oldalon)

Erjedés a felvidéki katolikus egyházban

Figyelemreméltó kommentár jelent meg a pozsonyi Pravda, a szlovák kommunista párt lapja december 29-i, de Nyugatra csak később kikerült számában.

A cikk nem katolikus vallás- és egyházellenes éle miatt érdekes, hanem mert olyan kérdést vet fel, amellyel a pártnak most szembe kell néznie. A Pravda a klerikalizmus elítélése ürügyén hívja fel a párttagok figyelmét egy-két fontos új jelenségre. „Politikai klerikalizmus” című cikke elején a klerikalizmus kommunista értelmezését fejtegeti, vagyis azt a tétele, hogy a katolikus egyház papjai révén a vallást politikai, gazdasági és kulturális kulcspozíciók szerzésére akarja felhasználni. A pártlap a katolikus szociális tanokról meghirdetett híres pápai enciklikákat, az 1891-es Rerum Novarum-ot és az annak negyvenedik évfordulóján kiadott Quadragesimo Anno-t is a klerikalizmus jellegzetes példáinak nevezi. Ugyanide sorolja a keresztény szakszervezeteket, amelyek szerinte a reakció eszközei a munkásság körében.

E kacskaringós bevezető vargabetűvel eljut két fontos — és a szlovák kommunista párt számára nyilván igen kínos — időszerű kérdéshez. Az egyik a katolikus egyház titkos tevékenysége. A cikk szerint Szlovákiában már régóta működik a katolikus egyház titkos szerve-

zete, amellyel a szlovákiai katolikusok eisopró többsége — úgy mond — minden közösséget megtagad. Ez a föld alatt működő egyház — írja — titokban papokat és magasabb egyházi személyeket szentel fel, püspököket is beleértve. Szerzetesrendek tagjai más munkakörben is vallásos feladatokat végeznek. Számos megtévelyedett ember, köztük nem egy fiatal, a titkos egyház szolgálatába áll. Kollektív ellenzékként lépnek fel, főleg azzal a feladattal, hogy aláaknázzák a Pacem in Terris nevű békepapi mozgalom munkásságát. Ezt tették nevezetesen múlt év októberében, amikor a titkos egyház hatására a pozsonyi papnevelde tagjai éhségstrájkba léptek, tiltakozva az ellen, hogy a hittudományi karon a békepapi szervezet külön-semináriumot tart. Aki pedig a Pacem in Terris mozgalmat támogatja, az a csehszlovák szocialista rendszer ellen fordul — írja szokatlan szókimondással a pozsonyi Pravda.

A szög ezután bujik ki a zsákból. A szlovák kommunista párt napilapja a lengyelországi fejleményekre tér rá és — nem is egyszer, hanem három ízben — a lengyel katolikus egyházat példának hozza fel, hogyan próbálják ma Szlovákia tözsomszedságában a klerikalizmust feléleszteni. A lengyel katolikus papság egy része, szerinte, erre akarja felhasználni a szakszervezeteket is, mint ahogy — írja — a politikai klerikalizmus ezt a Szolidaritás szakszervezet esetében is megmutatta. A pozsonyi Pravda az ellen is tiltakozik, hogy a lengyel egyház megpróbáljon beavatkozni Csehszlovákia katolikuságának az életébe. Ez az utalás alighanem a lengyel püspöki kar ama pásztorlevelére utal, amely arra hivatkozott, hogy a lengyel egyház a szomszédos szláv államokban élő hívőkért is felelősséget érez.

Igy a szlovák kommunista párt napilapja. Cikke egyértelműen kifejezi a prágai és a pozsonyi pártközpont nyugtalanságát a lengyel ügyek alakulásának lehetséges szlovákiai hatása fölött. Mi több: maga a cikk is tanúsítja, hogy ez a hatás már eddig is nagyobb, mint ahogy azt sokfelé feltételezték.

Skultéty Csaba

A nyugati és a keleti Egyházak egysége felé...

1980. utolsó napján nevezte ki II. János Pál pápa a szláv népek két nagy apostolát, Cirilt és Metódot, Szent Benedek mellé Európa védőszentjeivé. Szent Benedeket már a múlt év elején, születése 1500-éves jubileumán, mint Nyugateurópa atyját jelölte meg, a szláv népek megtérítőit: Cirilt és Metódot pedig Keleteurópa képviselőiként állította oda az új, egységes Európa horizontjára. Ezzel világos a lengyel Pápa koncepciója: az egységes Európa színteréről nem hiányozhatnak a keleti nagy szláv népek sem (Lengyelország, Oroszország, Csehszlovákia, Jugoszlávia és Bulgária). Mivel ezeknek a népeknek: oroszok, bulgárok, szerbek, túlnyomó többsége keleti, ortodox vallású, a két nagy keresztény vallás, a római latin és a görög-szláv-ortodox vallások nagy egységét egy új keresztény Európában tartja ez az egyházpolitikai koncepció szem előtt. — Ha ehhez még meggondoljuk azt a nagy közeledést, amivel a Pápa Németország-

Az Egyház óvatosabb lett?

(KNA) A Bonn-i apostoli nuncius, Guido del Mestri érsek, január 13-án adott interjúban többek közt kijelentette a német katolikus hírügynökségnek: A Nyugatnémet Szövetségi Köztársaság és a Keletnémet Népköztársaság között az egyházmegyék határainak új-járendezésére belátható időn belül nem kerülhet sor. VI. Pál pápa — jelentette ki a nuncius — azzal, hogy 1976-ban életrehívta a berlini püspöki konferenciát, az új területi és politikai adottságokkal teljesen leszámolt.

A vatikáni diplomácia ismerői biztosak abban, hogy az apostoli nuncius ezzel a kijelentéssel nem a maga egyéni véleményét fejezte ki. A nyugatnémet és a keletnémet egyházmegyék közti status quo megőrzése II. János Pál pápa egyházpolitikai elgondolása, amivel az egész „szeretett német nemzetet” kívánta megtisztelni, ahogy azt legutóbbi német látogatásakor ismételtén kijelentette.

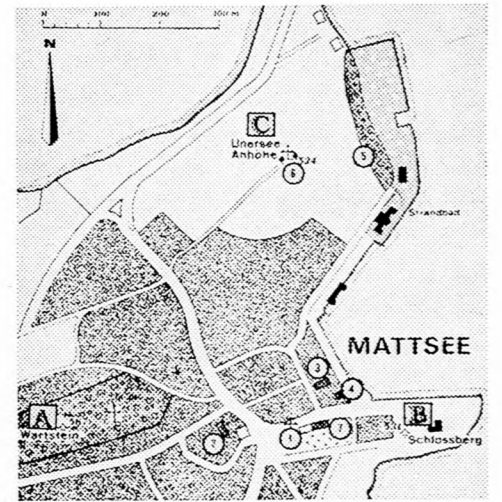
A keletnémet rendszernek az az agyonismélt álláspontja, hogy „államhatárok egyuttal egyházi határok is” amit úgy a nyugatnémet püspöki konferencia, mint a felelős nyugatnémet politikusok egyértelműleg visszaütötték, a lengyel Pápa számára már többé nem téma. II. János Pál pápa Bonnból a Brühl-i kastélyban történt államfogadáson és később a nagy tömegek előtt világosan jelezte azt, hogy a német népek elidegeníthetetlen joga van az egységre.

VI. Pál pápánál viszont lehetetlen volt észre nem venni azt, hogy a DDR-nek bizonyos mértékig teljesíti a kívánságait. Ezért nevezett ki 1973-ban apostoli adminisztrátorokat egyházmegyei püspöki joghatósággal a Fulda-i püspökségtől elszakított részekre, Erfurtban, a Paderborn-i püspökség területéből Magdeburgban, és az Osnabrück-i püspökségtől elszakított területekre Schwerinben. A nyugatnémet katolikusok Központi Szövetsége ekkor nyilvánosságra is hozta abbéli aggodalmát, hogy a Szentszék láthatólag mérlegeli már annak a lehetőségét, hogy ezeket a területeket ősi püspökségeikből végérvényesen kiszakítsa. 1978 nyarán pedig sűrűsödtek a hírek Rómából az ezirányú tervek megvalósításáról.

VI. Pál pápa legsúlyosabb engedelménye a DDR felé kétségtelenül 1976 áprilisában történt, amikor a Berlin-i püspöki konferenciát, amely magában foglalta az összes keletnémet püspököket és apostoli adminisztrátorokat, önálló területű püspököket és apostoli adminisztrátorokat, önálló területű püspöki konferencia rangjára emelte. A DDR-médiák rögtön úgy is értelmezték ezt a határozatot, hogy a Szentszék az Egyház szétválasztását a két német állam között végrehajtotta.

A SZENT KORONA

1945-évi, Mattsee-i történetével kapcsolatos események térképes-dokumentációja

Magyar ázat:

1. Apátsági templom a temetőkerben. Május hónapban egy napon át a templom oltárán pihent a Szent Jobb, amerikai katonák őrzete mellett.
2. Plébánia hivatal és paplak. Strasser Anton, Mattsee-i kanonok, nevéhez fűződik a Szent Jobb, Szent István palástja és a koronázási relikviáknak átmeneti megőrzése. (Az utóbbi még vitatott kérdés. (Szerk.))
3. Seewirt fogadó, melynek 27. sz. szobájában lakott Szalasi. A vendégfogadó udvarának közepén állott a teherautó a Szent Korona vaspántos ládájával, állandó őrizet alatt.
4. Műhelyraktár épület, ahol megtalálták a nagy vasládát, amiben a koronázási evőkészletek voltak.
5. A Szent Korona elásásának helve, Mr. Worth B. Andrews amerikai hdgy. szerint.
6. Unersee Anhöhe a két fával és fakereszttel. (Emlékmű felállítási helye!?)
7. Apátsági múzeum, ahol a Szent Koronával kapcsolatos dokumentumok vannak.

Közi Horváth József: RAFINÁLT VALLASULDOZÉS MAGYARORSZAGON

A broszúra tartalmazza a szerzőnek a II. világháború utáni Magyar Egyház helyzetéről szóló legjobb előadásait és cikkeket.

Kapható az Életünk szerkesztőségénél.
Ára: 5.- DM

PÜNKÖSDI LELKIGYAKORLAT

Az 1981. évi magyar lelkigyakorlatot Bruder Klaus remetésege közelében, a Sachseln melletti

FLÜELI - ben

tartjuk, a Pax Montana-ban.

(Az autóbussz a ház előtt áll meg.)
A lelkigyakorlat időpontja: PÜNKÖSD, éspedig jún. 5. péntek estétől jún. 8. pünkösdhétfő délutánig.

A lelkigyakorlatot P. Dér János SJ tartja. Tárgy: Jöjj Szentlélek Úristen. Költség: személyenként 3 napra, teljes ellátással

egyágyas szobában Fr. 170.—

kétágyas szobában Fr. 150.—

Mivel az egyágyas szobák száma korlátozott, ezeket a jelentkezés sorrendjében osztjuk ki.

Jelentkezés: mielőbb, de legkésőbb május 15-ig.

Huba Judit, Neptunstr. 10. 8032 Zürich
Telefon: (01) 251 55 54.

KRISZTUSI HIT — TÁRSADALMI FELELŐSSÉG

Ezzel a címmel jelent meg a 20. Magyar Pax Romana Kongresszus (Chantilly, Franciaország) összegyűjtött anyaga, amely arra a kérdésre kereste a választ: mi a mai magyar keresztény elsőrendű feladata, illetve: mit jelent hívő ember számára — otthon és idekint egyaránt — a társadalmi felelősségvállalás a meglévő politikai és szellemi feltételek között? A csaknem 200 oldalas szép kiállítású kötet Békés Gellért „A keresztény ember társadalmi felelőssége” c. bevezetőjével indul, majd utána öt ismert személyiség: András Károly, Gánóczy Sándor, Morel Gyula, René Rémond és Vida István tanulmányai világítják meg különböző oldalról a címben megadott témát. Ezenkívül Feketekuty László a Pax Romana hatévtizedes történetéről ad áttekintést, a Függelékben pedig Komarniczky Egon „A munka egzisztenciális jelentősége” c. dolgozata olvasható. A Kongresszus irodalmi estjének két résztvevője, Ferdinandy György és Keszei István széprózával és versekkel szerepel.

A kötet szerkesztői: Békés Gellért és Kalniczky György (Kovács K. Zolán közreműködésével). Katolikus Szemle-KMEM kiadása, Róma 1980.

Megrendelhető: KMEM - Sekretariat, Oberföhringerstr. 40., D-8000. München 81. Ára: DM, Sfr. 20, ÖS 140, US \$ 12.

BURG KASTL ÉRDEKÉBEN

(Folytatás a 2. oldalról)

iskolát, és a papok sem hagyták el mind és hogy még mások is jönnek helyükre. 2. Az iskola vallásos jellege nem szűnt meg, tehát van teljes és jó hitoktatás. 3. Az iskola nem „szemétdomb” és nem merül el a piszokban és fegyelmetlenségben. 4. Az iskolában nincs „sex”, a falakon nem függenek „porno” képek. 5. Az iskolába nem épültek be kommunista ágensek és a „sok új tanárt” nem a hazai kommunisták fizetik.

Nagyon sajnáljuk, hogy még mindig ilyen sötét gyanúsítások járnak a magyar emigrációt, de reméljük, hogy végre lesz annyi erkölcsi ereje, hogy kivesse magából ezt a mészelyt.

Dr. Harangozó Ferenc

CSER-PALKOVITS ISTVÁN SJ:

Egy történelmi templom jubilál

A százéves bécsi Votivkirche és magyar vonatkozásai

A 19. század bécsi városépítészetének kimagasló teljesítménye volt a pompás körútnak (Ringstrasse) és közvetlen környékének — mint a legmutatósbab városrésznek — művészeti, kultúrtörténeti és közéleti tekintetben egyedülállóan sikeres kiképzése. A Duna-csatornát két végével érintő és részben a régi várbástyák helyén karéban húzódó, 6,5 km hosszú útvonalat az iparművészet, parkkultúra, városfejlesztés, építőművészet, festészet és szobrászat nagyszabású együttese hozta létre és tölti be történelminek szánt hivatását napjainkban is. A régi hadügyminisztérium, iparművészeti múzeum és főiskola, operaház, képzőművészeti és természettudományi múzeum, parlament, várszínház, városháza és az egyetem hatalmas létesítményeinek sorát, egyházművészeti szempontból egyik legjellegzetesebb bécsi alkotás (Wahrzeichen): az Isteni Üdvözítő tiszteletére épült *Fogadalmi-templom* zárja le.

Tavaly előtt, 1979 ápr. 24-én múlt száz esztendeje, hogy a 23 év alatt felépített templomot az akkori bécsi bíborosérsek *Johann Rudolf Kutschker* fölszentelte. Ugyanezen a napon ünnepelte a császár és király, *Ferenc József és felesége, Erzsébet*, házasságkötésük 25 éves fordulóját, ami nagyban emelte a hatalmas, új alkotás fölszentelésének ünnepi hangulatát.

A száz év óta álló préposti plébánia-templom jubileumi ünnepségei már 1979-ben elkezdődtek.

Jól illeszkedett a jubileumi keretbe a Creditanstalt főépületében a templomra vonatkozó történeti és művészettörténeti dokumentumok, értékek bemutatásával az 1980 április-májusban rendezett s a nagy érdeklődés miatt meghosszabbított *kiállítás is*. A látványosság erejével hatott az eddig sohasem látott épülettervek, az építés különféle mozzanatairól készült eredeti fényképfelvételek, liturgikus ruhák-eszközök. A préposti templom plébániahivatala kiadásában megjelent *Ein Jahrhundert Votivkirche 1879—1979* ötvenoldalas ismertető a templom építéstörténetére, művészi értékeire s a plébániai lélekgyógyászatra vonatkozóan nyújtott tömör tájékoztatást.

A TEMPLOMÉPÍTÉS ELŐZMÉNYEI. — A MERÉNYLET

A templomszentelés (1879) alkalmából megjelent sajtótermékek közül az egyik (Neue Freie Presse) visszaillesztést vetve az építkezés előzményeire, utalt az 1853-i év telének nyugtalanítón komor politikai hangulatára. „Az 1848-i esztendő — írja a lap — minden szabadság-vívmánya: az alkotmány és közigazgatás liberális, engedékenyebb formái 1851-ig eltűntek; az 1852. év a napisaitól a rendőrség elnyomó hatalma alá vetette, szigorú büntetőtörvényt hozott, Magyarországról s Itáliából pedig — minden katonai megszállás ellenére — a hírek csak forrongó elégtelenségről és az uralkodó rendszer képviselői elleni bosszúművekről értesítettek”.

A múlt század közepén a magyar közélet politikai vezetői is a bécsi abszolutizmus helyébe — megszabadulni akarván a Habsburg-uralkodóháztól s az osztrák elnyomástól — megteremtési próbálták a népképviselőtől alapuló alkotmányos államrendszert. Az 1848—

49 évi események során a Görgey Artúr hadvezéri zsenialitásával irányított ellenállást Bécs orosz segítséggel verte le és véres bosszút állt a nemzet legjobbjain. A magyar elkeseredés — hasonlóan az olasz vállalkozásokhoz — egy merénylet tervében nyilvánult meg. A merénylet egy csákvári (Fejér m.) születésű, 22 éves szabósegéd, *Libényi János* vállalkozott és azt — kétheti bécsi tartózkodás után, 1853 febr. 18-án hajtotta végre a várbástyán sétáját végző, fiatal uralkodó ellen.

A merénylet azonban megghiúsult, bár az uralkodó súlyos nyaksérülése az elején aggodalmat okozott orvosainak, akik a teljes gyógyulásig 34 orvosi bullettint adtak ki.

(Egy másik merényletet is terveztek a szabadságharcosok, akik a hazánkba látogató *Ferenc Józsefet* 1853 nyarán Cegléd és Nagykőrös között túszként akarták foglyul ejteni. A tervet egy szabósegéd árulta el.)

Libényi Jánost a Karintia-kapu őrszolgálatát ellátó *Haynau-gyalogezred* egy szakasza tartóztatta le és kísérte a rendőrigazgatóságra. Nyolcnapos fogság után ítélték halálra és a *Simmeringer-Heide* nevű mezőségen, a mai krematórium közelében hajtották végre rajta az ítéletet. Ott is földelték el. A bűntényssel kapcsolatban 19 személyt tartóztattak le és ítélték szabadságvesztésre. A bécsi munkásság akkori forradalmi hangulatának és monarchiaellenes érzelmeinek érdekes emléke az a versszöveg, amely a merénylet *ügyetlensége* miatt hibáztatja és rejtett rokonérzést fejez ki iránta.

Az uralkodó megmeneküléséért hálaadó istentiszteleteket tartottak, így hazánkban is és a főnemesek, egyháziak

s egyéb testületek tisztelegő küldöttségeit Budáról Bécsbe különvonat vitte. (A merénylet után a már 1850-ben nyugállományba kényszerített kegyetlen *Haynau* is járt az uralkodónál, hogy meneküléséhez jókívánságait kifejezze. Aznap hirtelen halál vetett véget életének.)

A császár életbenmaradása emlékére jótékonyági akciókat is kezdeményeztek szegénysorsú családok támogatására. Így egy magyarszármazású bécsi iparos, léttagú családja nevében 100 aranyforintnyi alapítványt tett emberbaráti célokra. Az uralkodó anyja, *Zsófia* főhercegnő — a megbocsátás szellemében arra a szándékra tett misealapítványt, hogy évenként febr. 26-án szentmisét mondjának a merénylet leikiüdvéért, a gyógyuló anyának pedig egyévi kegydíjat juttatott. Egyébként 482 kegyes alapítvány létesült és kilenc templomot építettek a király szabadulása emlékére. Köztük a legnagyobb szabású, a bécsi Votivkirche.

FELHÍVÁS A TEMPLOMÉPÍTÉS TÁMOGATÁSÁRA

A megghiúsult merénylet ténye így a társadalom körében a hála jegyében foganatos számos vállalkozást ihletett. *Rauscher* bécsi bíborosérsek ajánlotta a fogadalmi jellegű templom építésének a tervét az uralkodó idősebb testvérének, *Miksa* főhercegnek (a későbbi tragikusorsú mexikói császárnak). Az uralkodóház népszerűségének fokozására s a birodalom népeiben gyengülő rokonszerv fölszítására jó alkalmul kínálkozott a terv, amely egyúttal a valláserkölcsei újjáébredés jelképe is lett volna Ausztriában.

A feszült politikai légkör idejére eső

Beharangozó éjjeli misére Pannonhalmán

EGY HAZAI LEVÉL UTÁN

(Egy öreg pannonhalmi doigozó testvér írta ezt a megható, naiv levelet miből örömmel közlünk részleteket.)

Az ezeréves ősi monostor még őrt áll... Valamelyik ihletett újkori barát ösvevettű disztichonokban így ír róla:

„Sok romlást látott viharok-szaggatta monostor,
Sorsod lett valahány emberi háborúságl
Meg nem tántoritott legutóbbi halálmenetünk sem,
Sziklaremény voltál, rejtegető juhakol...
Pásztori Szentegyház, míg a völgyben farkas üvöltött
S észbontó tizedét szedte a kín s az iszony.
Szent Márton halmán aki körbe tekint ma, a költő,
mit tehet itt a Bakony távoli kékje előtt?
Kéri, maradj amivé a viszontagságos idő tett:
Messze világító csúcs, köhitű békekerőd”.

Így állt 1980 karácsony éjszakáján is, amikor beharangozóra kondultak a barangok. Hogy kik és mennyien lehetnek ott az éjjeli misén, arról nagyon józanul számol be a *Szentmártonhegyi parkőr*: „Százötvenhárom autó volt ott az éjjeli misén csak olyan, aki fizetett...” Hogy mi lehetett bent a büszke reneszánsztornyú bazilikában, arról egy másik dolgozó barát így ír: „A bazilika zsúfolva volt résztvevőkkel. A magaslépcsős, oszlopos főoltárnál 26-an miséztek egyszerre, amit koncelebrációs szentmisének mondanak. Előtte szólt az ünnepi szolozsma, ami majdnem 12-ig tartott... Közben a betegteremben is koncelebrálnak tizenheten; a beteg szerzetesek széken ülve, karingben és stóla a nyakukon. Két színben áldoznak,

akik résztvesznek ezeken a koncelebrációs szentmiséken; a civil hívek is. A pap a Szentostyát bemártja a Szentvérbe és úgy áldoznak...”

Mi, akik messze idegenben olvastuk ezt a Pannonhalmáról jött karácsonyi örömhírt, nem tudtuk, sírjunk-e vagy nevéssünk az örömtől: ... Pannonhalmán áll még, bár öregothonná degradálták az „új urak” Magyarországon, ahol lassan, hogy a nagyvilág észre se vegye, kimúlik majd az ősi Szent István-i magyar Egyház. — Botor emberi gondolatok, amelyeken csak mosolyog az ősi Vár. A beharangozó az ősi toronyból a decemberi téli szél szárnyán csak azt zúgja: „Kong... kong... iam alios vidi ventos” — Már más viharokat is láttam!”

merénylet után a kilencedik napon, 1853 febr. 27-én *Miksa* főherceg felhívással fordult a birodalom népeihez egy fogadalmi templom (ecclesia votiva) — engesztelő-hálaadó jellegű építésének a támogatására. A felhívás rámutat az erőszakon vett győzelem jelentőségére, utal a milánói forrongásokra, amelyek során elkeseredett olasz csoportok a városban állomásozó osztrák katonaság és tisztjei ellen merényleteket követtek el és említi a magyar anarchista vakmerő tettét...

A felhívás az egész monarchia területén élénk visszhangot keltett s nyomában gazdag adományok gyűltek össze pénzben, értékpapírokban és hasznosítható tárgyakban. A beérkezett önkéntes adományok végösszege másfél-millió forint volt.

MAGYARORSZÁGI ADO MÁNYOK

A magyarországi hozzájárulások pénzüsszege elérte a 170.087 forintot, az adóslevelekben, takarékpénztárakban szereplő pénzádományok 1300 forint volt s a megajánlott arany-ezüst érmék értéke is néhány ezer forintot tett ki. A nagyobb pénzüsszegek adományozói főpapok, főnemesek s a vármegyei hatóságok voltak s a városok közül Pest 13.500 forintot, Debrecen városa pedig 3150 forintot adományozott (a debreceni megajánlás végösszege 5000 ft. volt). De minden kisebb-nagyobb város küldött pénzádományokat.

A kassai orsolyarendi apácák egy teljes miseruha-garnitúrát ajándékoztak a szükséges tartozékokkal és egy kézműsőtálcát 2 kancsóval együtt (mindkettő használatban van ma is). Három díszes ereklyetartó érkezett Pestről, egy aradi harangöntőmester, *Hónig Frigyes* pedig díttalanul ajánlotta fel szolgálatait. *Pálffy-Daun Lipót* földbirtokos pozsonymegyei (Vöröskő) márványbányájának díjmentes használatát engedte meg. *Mislin Jakab* nagyváradi prelátus-kanonok (eredetileg a bázeli egyházmegyéből) 2 db. egyiptomi alabástrom-márvány oszlopot adománvozt. Az ő közbenjárására s közvetítésével pedig *Mohamed Said* pasa, egyiptomi alkirály 130 tömbből álló nagyértékű alabástrom-márvány adománya volt jelentős. Ezzei a küldeménynel együtt érkezett a fővárosba a libanoni maronita pátriárka és népe 20 darabból álló cédrusfa ajándéka is.

A templom remekművű csúcsíves monstranciája a monarchia területén élő főnemesei családok nőtagjainak pénzádományaiból készült. A hozzájárulásokat nyilvántartó naplónak (a plébánia könyvtárban) adatai szerint — magyar részről az *Andrássy, Apponyi, Barkóczy, Dessewffy, Károlyi, Mailáth, Pálffy, Pejacevich, Széchenyi és Zichy* családok nőtagjai közül ötvenöten adományoztak pénzüsszegeket az Urmutató művészi kivitelezésére.

A bécsi Magyar Egyetemi Hallgatók Köre (Ungarische Akademische Nation) az 1853 márc. 15-én rendezett gyűlésükön elhatározták, hogy a király megmenekülése emlékére tervezett templom építésére 50 forintot adományoznak. A bécsi *Pázmáneum*-papnevelő intézet vicerektora, *Feger József* 30 forintot ajánl fel.

A szabadságharc után ismét önállósá lett Erdélyben gyűjtött pénzádományok összege 15.820 forint volt, amelyet 2 aranydukát és 2 ezüstrubel egészített ki. Gróf *Haller János* özvegye, *Haller Zsuzsanna* (a hadbírósg által elítélt két szabadságharcos fiú édesanyja) egy kö-

(Folytatás az 5. oldalon)

HORY LÁSZLÓ:

1. Budapest színházi szenzációja: az „Evita“

A Margitszigeti Szabadtéri Színpadon bemutatták a nyugati rockmusicalt, az „Evitá”-t, amely az év legnagyobb meglepetéseként a kőszínházak valamennyi rangos produkcióját is árnyékba szorította. Ezzel megbuktak a színházpolitika felkent és megfélebezhethetlenné hitt összes szakértői. Rádásul olyan időszakban, amikor a rendkívüli árdragítások következtében erősen visszaesett a színházak látogatottsága.

A volt argentin diktátor, Peron, megzenésített hitvese dacolt minden kultúrváltsággal és vonzóereje nemcsak tartósan bizonyult, hanem egyre fokozódott. Persze a kritikusok és színház-esztéták azonnal nekiestek az „Evitá”-nak, hogy megtalálják a siker „igazi” okait, mint ha a nemvárt siker rákos daganat lenne a szocialista kultúra testén. Diagnózisuk végül is az volt, hogy a nézők tömegére még 35 esztendő „kultur-iskolázás” után sem lehet akármit rákényszeríteni, mert a szórakozásravágyó tömeg nem a pártideológusok tanácsára, hanem a saját ízlése szerint

vásárolja a színházjegyet. Az átlag néző nem tud mit kezdeni a nagyképp osztályozásokkal, mellébeszélő kritikákkal; fűtül rá, hogy a darab „burzsoákapitalista iparosok”, vagy „musicalgyárak” produkciója-e? A tömeg elsősorban szórakozást keres, kikapcsolódást, felüdülést a napi robot után.

Valamikor a slágerek sikerének mérceje az volt, ha azokat minden suszterinas fűtűrészte az utcán. Ma nincsenek suszterinasok, helyettük a „dolgozók” dudorászák úton-útfélen, munkapad mellett, vagy kávéházban az „Argentina, Argentina...” kezdetű világlágeret az „Evitá”-ból.

De nehogy szem elől tévésszük: ma is a Párt dönti el, hogy a színházakban mit kell játszani és mit szeressen a közönséges halandó. Csakhogy az sem esett a fejelgyára és sok darabot még ingyen jeggyel sem hajlandó megnézni. A Pestre tévedő ipari munkások és kolhozparasztok is legfeljebb egy-egy operettre, vagy a Hofy kabaréjára kíváncsiak. A vonalhú előadások alatt a nézőtér üresen tátong.

2. Magyar hajójárat indul az USA-ba

Két amerikai vezető szakember, George K. Keitner, a buffalói szabadkikötő alelnök-igazgatója és Allen E. Dekdebrun, New York állam egyik kölékedi vállalatának elnöke, legutóbbi

európai üzleti körútjuk során eljutottak a magyar fővárosba is ott fontos tárgyalásokat folytattak. Előzőleg megtekintették többek között a hatalmas hamburgi kikötőt. Budapesten elsősorban a földalatti irányítási- és vezérlési berendezései érdekelték őket.

G. K. Keitner, illetve a hónapokkal ezelőtt indított amerikai-magyar hajózási tárgyalások eredményeként biztosra vehető, hogy 1981 áprilisában parafálják azt a szerződést, amelynek értelmében két 6000 tonnás tengerjáró hajó, a „Hungária” és a „Budapest”, felveszi a rendszeres magyar kereskedelmi forgalmat Trieszt és egy amerikai kikötő közt. Tavaszra tervezik az első próbaútat. Az első magyar hajónak, a népidemokrácia lobogója alatt, 1981 június 1-én kell beérkeznie, amikor is megünneplik a buffalói szabadkikötő üzembehelyezésének ötödik évfordulóját.

A. E. Dekdebrun a magyar földalatti közlekedés érdekelte, miután Buffalóban most épül a Metró. Kedvező tapasztalatok alapján tárgyalásba bocsátkozott a Ganz-Mávag állami nagyvállalattal komplett szerelvények szállítására vonatkozólag. A newyorki tárgyaló fél ezen kívül megállapodott a magyar MOGÜRT-tel, hogy a jelenleg is Amerikában lévő, a speciális amerikai követelményeknek megfelelő, legmodernebb csuklós autóbust Buffalo-ba szállítják és próbára üzembe helyezik. Ha megfelel, akkor nemcsak Buffalo, hanem New York is nagyobb számú magyar autóbust fog a közeljövőben vásárolni.

FELHÍVÁS A MAGYAR VÁLLALKOZÓKHOZ

A Németországi Magyar Iparosok, Kereskedők és Vállalkozók Egyesülete 1981-ben ismét kiadja szakmai CÍMTÁRÁT, ezúttal általános és részletes jogi ismeretökkel kibővített zsebkönyv formájában. A jegyzékbe DM 30 befizetése ellenében minden nyugati magyar szabadfoglalkozású egyén és vállalkozó bekerülhet. Érdeklődés a MIKE megbízottja címén: János Popovits, Augsburgstr. 14/II., D-8000 München 2, Telefon: (089) 26 65 64. Jelentkezési határidő: április 30.

Cserkészélet a havasok közt

A 10. téli tábor Szentjakabfalván

A „Misinatető” nevet viselő 1980/81-es téli cserkész-tábor, amely dec. 26-tól jan. 6-ig tartott — ezúttal is, mint már hosszú évek óta a Dél-tiroli Szent Jakabfalván — piros betűkkel kerül feljegyzésre az Európai Cserkészkerület történetében. Ugyanis a téli táborok sorában ez volt a büszke tizedik! Tehát jubiláltunk!

Kis kápolnacska Szentjakabfalván, amelytől a „Hotel Kapellenhof” a nevét kapta

Tíz év... Mennyi minden történt ez alatt a tíz év alatt csak a téli táborok életében is!

Kezdődött 1970-ben. Az „igazi” téli tábor azonban 1971-ben, Kematen-ben (Bruneck közelében a Tauferer Talban). Harminchatan voltunk ott egy kis penzióban. Vidáman, testvéri egyetértésben, mint egy valódi családi közösség. Nappal remekül sieltünk a Kronplatz lejtőin, esténként pedig együtt énekel-tünk, mókáztunk, ahogy nyáron a tábor-tűz mellett.

Már az első téli tábornak olyan híre kerekedett, hogy valóságos áradatot indított el. A következő sítábort nem messze Kematen-től St. Georgen-fen tartottuk már 82 résztvevővel. S minthogy a résztvevők száma évről-évre emelkedett, új nagyobb „otthon” kellett keresni. Így jutottunk el a festői Ahrn Tal-ban fekvő St. Jakob-ba (magyarul: Szentjakabfalva), a „Pensio Jungmann”-hoz. Akkor még élt az öreg Jungmann bácsi is 10 gyermekével együtt. Ezen az első Szentjakabfalva-i táboron már 110 volt a létszám! Eleinte bizony a Jungmann is szűknek bizonyult, úgy hogy a következő télre egy ház helyett kettőt kellett lefoglalni. Aztán felépült (egyenesen a mi számunkra!) a „Hotel Kapellenhof”, a környék legnagyobb penziója. Azóta Szentjakabfalva a téli táborozás állandó helye.

A résztvevők számát tekintve a rekordot a tavalyi „Doberdó” tábor tartja 220 fővel s ehhez hozzá még a több mint 100 cserkész-szülőt!

A titok, ami nem titok

Mi a téli tábor páratlan sikerének titka? — Elsőben is a sokoldalú, változatos program; az hogy itt kicsik és nagyok (no meg a „szülők” is), egy szóval mindenki megtalálja a magá kedvtelését, szórakozását, talál új barátokat, ismeretségeket. A napi 3-4 órai szívesen kívül vidám „tábor-tűz”, szilveszteri- és farsangi jelmezbál, északai portyázás, népdal- és tánc tanulás s más hasznos cserkészfoglalkozások, ismeretek elsajátítása is programon van. A 18 éven felüli jósielők pl. egy 8 km-es hegyi túrán vettek részt, az éj-

szakát egy „Hütte”-ben töltve és előírás szerint rádió adó-vevővel minden órában jelentkezniük kellett.

Az idei jubileumi tábornak egyik fénypontja volt a minden tekintetben művészi színvonalú „Kalácska-est”, amelynek műsorán szebbnél-szebb balladák, versek, énekek szerepeltek.

A magyarul alig beszélő gyerekek a nyári nagy-táborhoz hasonló „Iskola-tábor”-ban ismerkedtek a magyar nyelv-, olvasás-, írás rejtelmeivel. A cserkész-szülők és felnőttek viszont kitűnően mulattak a Karinty tréfiából összeállított Vidám estén.

Felejthetetlen szép élménye maradt a téli tábornak ezidén is a Szilveszter este: bálaadó istentisztelet a Szentjakabfalva-i kis templomban s utána a színes, mókás szilveszteri „vigasság”. Éjfélkor az egész tábor fáklyákkal felsorakozott, Köllej Gyurkábá rövid imát mondott, megemlékezve az otthoniakról is, majd Tokvaly Ferenc szavalta el Vörösmarty „Szózat”-át és végül a dél-tiroli havas éjszakában felelendült a Himnusz könyörgése: „Isten, áldd meg a magyart...” Az újesztendőt most is tűzijáték köszöntötte.

Megállapíthatjuk, hogy a téli tábor az évek során kialakult formájában egészséges, jól bevált intézmény, nem csoda hogy még tengerentúlról is mind több fiatal vonz Szentjakabfalvára. A mostani tábor cserkészrésztvevői 16 országot képviselnek. — És örömmel látjuk azt is, hogy azok közül, akik évekkkel ezelőtt a tábornak még legfiatalabb résztvevői voltak, idén már sokan sí-oktatói s más vezetői beosztásban működtek. A következetes, kitartó, lelkes munkának, lám, megvan az eredménye. Reméljük, hogy a jövő évi „Máramaros” téli táborban ismét új magyar fiúk és lányok kerülnek a cserkészlet nagy családjába.

Müncheni Öregcserkész

MAGYAR NÉPI EST LYONBAN

A Stuttgart-i Magyar Népi és Művész-együttes gondosan összeállított, egész estét betöltő programmal örvendeztette meg a lyoni magyarokat és azok francia barátait.

A vendégcsoport legjelesebb érdeme magyarságának átélése és tolmácsolása volt. Hogy a Stuttgart-i magyar mit énekel, mit táncol, mit furulyázik a lyoni magyarnak? Azt, ami közös, azt, ami magyar.

Népi kultúránk szép kertjéből kaptunk egy üde csokrot. És meleget éreztünk a szívünk táján. Lyonban voltunk vagy Stuttgartban? Nem! Gondolatban ki-ki hazarepült e hűvös novemberi estén.

Ennyi volt az egész? Már így is szép lett volna. De egyéb is volt.

Az érdeklődők egy kézimunka-kiállítás is megtekinthettek. Sok szép darab emlékeztetett hazánk különböző vidékeinek sajátos díszítő művészetére. A kiállított darabok egy része délfranciaországi magyaroktól gyűlt össze.

A Lyon-i „Le Journal” szép méltatást és képet hozott a magyar estről. Az újság külön kiemelte K o v á c s J á n o s közvetlen és a népművészet szeretetétől fűtött francia nyelvű konferenciáját. A polgármester pedig ezekkel a szavakkal fejezte ki köszönetét: „Merci de ces broderies qui chantent dans la grisaille automnale” = Köszönet ezekért a tarka színekért, amelyek énekelnek az őszi szürkeségben.

G. T.

Hazai figyelő

Demográfia és az iskolák

Az Életünk legutóbbi számában beszámoltunk arról a népesedési hullámvölgyről, amely 1980-ban érte el hazánkat (az élveszületések száma 14 ezrelékre csökkent, a halálozásoké pedig 14,4 ezrelékre emelkedett). Ennél súlyosabb csak 1966-ban volt a helyzet, amikor mindössze 13 ezrelék volt az élveszületések számaránya. Arra is rámutattunk, hogy a mai hullámvölgy majd húsz év múlva érezteti káros hatását. A hazai tanügyi hatóságok különös módon mégis a demográfiai hullám „enyhülésére” várnak, hogy végre fellélegezhessenek. A jelenlegi súlyos tanterem hiányból fakadó oktatási problémák egyetlen megoldását ugyanis — a jelek szerint — a születések számának csökkenésétől várják. A következő öt évben legalább 12 ezer új tanteremre lenne szükség, a tervekben azonban csak hatezer szerepel. Az iskolák befogadóképessége így sem nő, mert évente majdnem annyi korszerűtlen tantermet bontanak le, mint ahány felépül. A tanulók számának átmeneti növekedésével tehát egyre fokozódik az iskolák zsúfoltsága. Az illetékesek arra hivatkoznak, hogy az ország pénzügyi helyzete nem teszi lehetővé az iskolaépítés ütemének fokozását. Marad tehát a remény, hogy 1986 után ismét csökken az általánosiskolások száma és lassan kiürülnek a tantermek... Ez a kommunista vezetők egyetlen reménye akkor, amikor sajnos minden statisztikai adat arra figyelmeztet, hogy húsz év múlva előregedik az ország népessége! Nagyon helyesen állapítja meg a Népszava cikkírója: „Ha egy etnikum a mai robbanásszerűen szaporodó világban önálló nemzet hordozója kíván maradni, nem elégedhet meg a demográfiai stagnálással, hanem növekednie kell.” De akkor hogyan lehet megoldani a tanteremhiányt? A válasz nagyon egyszerű. Mindenekelőtt a katonai kiadások helyett az oktatásügy költségvetését emeljék. Azon belül pedig a politikai szemináriumok és pártfőiskolák helyett az általános iskolákra kell több pénzt fordítani. Végül utolsó megoldásnak azt javasoljuk, hogy alakítsák át a pártházakat, úttörőházakat, szakszervezeti központokat, tisztikaszinókat és munkásör klubokat iskolákká. Akkor rögtön lesz elegendő tanterem és tovább emelkedhet a népszaporulat!

Az egyetemi oktatás problémái

Az előrejelzések szerint 1981 nyarán 35 ezer érettségizett tesz majd felvételi vizsgát az ország 57 felsőoktatási intézményében, közülük azonban csak 16 ezren kezdenek meg főiskolai tanulmányaikat. Néhány fontosabb felvételi keretszám: A budapesti jogi karra 150, a szegedire 100, a pécsire 90 fiatalt vesznek fel. Az orvosi tanulmányokat Budapesten 340, Debrecenben 200, Szegeden és Pécsen 180 hallgató kezdi meg. A budapesti Műszaki Egyetemre 1200, a közgazdaságra 400 elsőévest vesznek fel.

Az elmúlt 25 esztendőben, a magyar felsőoktatásban mennyiségi szempontok érvényesültek és a minőség háttérbe szorult. A diplomások többsége nem a nappali tagozatról, hanem a rendkívül alacsony színvonalú esti és levelező tagozatról került ki az életbe. Kevesen morzsolódtak le, mert a vizsgák nem elég szigorúak. Az ország lakosságának számához viszonyítva túl sok a főiskolák száma (57), a legtöbb felsőoktatási intézmény diákjainak a száma a félezret

sem éri el. Mivel ilyen kevés diáknak nem kifizetődő drága oktatási berendezéseket vásárolni, így a tanítás színvonala szükségszerűen alacsony. Jellemző, hogy a pedagógus képzés 40 főiskola és egyetem között oszlik meg, így sem a tanárok, sem a könyvtárak, vagy laboratóriumok nincsenek kellőképpen kihasználva. Az esti hallgatóknak sokkal kevesebb óraszámban ugyanazt a tudást kellene megszerezniük, mint a nappali tagozat diákjainak, — ez azonban képzetlenség. A Népszava január 7. számában arról olvasunk, hogy a kezdő diplomás kevesebb fizetést kap, mint a taktarítónő és hogy a gyárakban nem mérnökökben, hanem segédmunkásokban van hiány. Ez valószínű így is marad mindaddig, amíg a levelező és az esti tanfolyamokról kikerült rosszul képzett diplomások tömege nem rontja le az egyetemi oklevél értékét.

Csökkenett az idegenforgalom

Tavaly 14 millió külföldi látogatót Magyarországra, nyolc százalékkal kevesebb, mint egy évvel korábban. A vendégek több mint 80 százaléka a szomszédos népidemokráciákból érkezett, míg a kemény valutával fizető nyugati látogatók száma alig haladta meg a kétmilliót. A visszaesés fő oka a vendéglátóipar árainak nagyarányú emelkedése. A hivatalos kimutatások szerint, 1980-ban a szállodai árak 28, az éttermi árak pedig 39 százalékkal emelkedtek. Az inflációval magyarázható, hogy az idegenforgalomból származó bevételek, a vendégek számának csökkenése ellenére, növekedtek, mintegy 10-12 százalékkal. A legtöbb külföldi: 17 millió vendég, 1978-ban járt Magyarországon, azóta állandóan csökken az idegenforgalom. A devizabevételt jelentő nyugati turizmus visszaesése különösen érzékenyen érinti az ország külkereskedelmi mérlegét.

Sopronban legtisztább, Tatabányán a legszennyezettebb a levegő

Budapest változatlanul a legfüstösebb európai nagyvárosok közé tartozik, bár országos viszonylatban lényegesen súlyosabb a helyzet Tatabányán és a Balaton északi partján. Miskolcon némi javulást jelent, hogy a kazincbarcikai hőerőmű területén eddig öt kazánban építettek be tisztító berendezéseket. A filter nélküli kémények 1800 kg, a filteres kémények pedig 11 kg pernyét terítenek óránként a környékre. A borsodi vegyikombinát is nagymértékben szennyezi a környék levegőjét. Ha például a növényvédőszer gyártásánál felhasznált etilmerkaptán nevű anyagból csak egy deciliter a Sajóba kerül, Miskolc egész területén erős gázszagot éreznek. Gyakran okoz bosszúságot a miskolciaknak a Lenin Kohászati Művek salaktelepe is, ahonnan zártotás szagú kéndioxidot hoz a városba a szél. Viszonylag kedvező a helyzet az Alföld és a Dunántul déli részén. A legtisztább levegővel Sopron és Kőszeg dicsekedhet.

FIGYELEM! A magyar iskolai felső oktatás számára és az iskolán kívüli magasabb szintű magyar irodalom tanítása érdekében kiadott „Az Irodalom Világa” című nagyon tartalmas és szép könyvből még kb. 1500 példány áll rendelkezésre, a régi szép és sűrű nyomással, egészségvesztő kötésben több mint 300 oldalon. Ára csak 15 DM, plusz portó; tengerentúlra \$ 10.—. Megrendelhető a Szerkesztőségénél.

DR. NOSZLOPI LÁSZLÓ (Budapest):

Az anyós a családban

Az „anyós” fogalmához ma már egyre kevésbé tapad az a csúfondáros és negatív melléközöng, ami igazságtalan dolog volt mindig. Az anyósok zöme ugyanis minden időkben tiszteletreméltó volt, a család áldása és áldozatos segítője. Honnan mégis az említett gúnyos melléközöng az „anyós” szó használatánál? Nyilván bizonyos féltékenységből ered, amely némely esetben anyós és meny között kölcsönösen vagy egyik részről fennáll. (Úgy mondhatnók ugyanis, hogy az „igazi anyós”, a „tipikus anyós” mindig a férj anyja, a feleség anyja „nem annyira anyós”.)

A tágabb család, tehát az oldalági hozzátartozók, továbbá a nagyszülők és a szűkebb család, vagyis apa, anya és gyermekek között a viszony abban az esetben egészséges, ha a kölcsönös szeretet és segítség fennáll, de a tágabb család tagjai, pl. az anyós, nem avatkoznak bele a szűkebb család autonóm életébe. Így az anyós, ha fia és annak felesége között valami ellentét merül fel, soha sem szabad, hogy egyoldalúan fia pártját fogja, sőt, hogy egyáltalában beavatkozzon az ügybe.

A keresztény erkölcs számára a házasság, sőt bizonyos értelemben, a család is szentség és az anyós, ha befolyása pozitív, akkor áldás a családra, de a szűkebb család autonóm az anyóssal szemben. Előfordul ugyanis, hogy anyós és meny magatartása a keresztény erkölcs szempontjából látszólag kifogástalan, valójában azonban mégis hibák állnak fenn, amit bizonyos tünetek, nevezetesen anyós és meny surlódásos, feszült viszonya elárul. Melyek az ilyenféle tünetek?

Lehetséges bizonyos esetekben, hogy az anyós segítőt, nyájas, szívélyes a mennyel szemben, és a meny minderre barátságatlanul reagál. Egyszerűen nem képes elviselni az anyóst, szeretne tőle megszabadulni. Pedig a dolgozó anya problémája a gyermekek nevelése szempontjából nagyon nehezen megoldható, ha nincs egy jó nagymama, aki valóságos kincs és mindig ott van, ha szükség van rá. Mégis ingerültséget kelthet maga iránt. Erről a feleség nem beszélhet nyíltan férjével, mert utóbbi szereti, tiszteli anyját. Az anyós ilyen esetekben talán hibátlanok, gáncs nélküli valóznak is mutatkozhat. Éppen ez a körülmény okoz azután elégtelenség-tudatot, inszufficiencia-érzelmet a feleségnél, aki azt kérdezheti önmagától, hogy miért is vette férje éppen őt feleségül, ha egyszer olyan fénylő nő-példaképe volt, amilyen a férj anyja, az anyós? Vannak művelt anyósok, akik mindenben tájékozottabbak, mint a feleség, kezdve a politikától a művészetig és a mai irodalomig, és tájékozottságukat nem is titkolják. Hozzájárulhat, hogy az anyós egyuttal ügyes háziasszony is, aki sok mindent jobban csinál, mint a feleség. Ha pl. a feleség gyűlöli az ingek vasalását, az anyós netán kiválóan csinálja ugyanezt. Hasonló lehet a helyzet a sütés-főzésnél is, az anyós „javára”. Esetleg az anyós jobban ért a virágokhoz, mint menyé. Ráadásul tapintatos is. Nem ücsörög szüntelenül a fiataloknál, ami azoknak idegeire mehetne, nem is lakik náluk, hanem ritkábban jelentkeznek, néha csak egyszer egy héten, és előbb telefonon megkérdezi, alkalmas időben jön-e. Az ilyen minta-anyósnak nem lehet semmit a szemére vetni, és

menye mégis elnyomva érzi magát általa. Tulajdonképpen nem gyűlöli anyósát, hanem egyszerűen belesodródik valami lelki komplexusba.

Mi lehet ilyen esetekben pl. a gyónatatótya tanácsa a feleség, a meny számára? Meg kell magyarázni utóbbiaknak, hogy nem szabad arra az álláspontra helyezkednie, hogy amikor férje és annak anyja valamiről beszélnek, akkor ő neki abban nem lehet részt vennie. A feleség olvasson, érdeklődjön szellemi, kulturális dolgok iránt, és akkor neki is lesznek gondolatai. Ha a másik kettő olyan dolgokról beszél, amelyekhez ő nem ért eléggé, akkor mondja egyszerűen: „Kérlek titeket, magyarázzatok nekem mindezt pontosabban meg, mert érdekel”. A feleséget meg kell szabadítanunk attól a balítéletől, hogy neki mindent épp oly jól kell tudnia, mint másnak. Amit az anyós jobban tud vagy jobban képes csinálni, azt hagyja, hogy ő mondja vagy ő csinálja. A feleség ne hasonlítsa össze állandóan önmagát az anyósával. Legyen tudatában, hogy férje őt nem azért szereti, amiért esetleg valamiben anyósához hasonlít, hanem önmagáért, a saját egyénisége miatt.

Ilyen mélyre süllyedt...

Megdöbbenő cikket olvastunk a „Köznevelés” dec. 19-i számában „A diákok és a székelyek” cím alatt. Arról van ebben a szó, hogy az otthoni „művelt” ifjúság nagy része jóformán semmit sem tud — a székelyekről (!). A cikk írója, Pásztor Emil, saját tapasztalatainak, vizsgálódásainak lesújtó eredményéről ad számot. Huszonnyolc (28) nemrég érettségizett fiúnak és lánynak kellett írásban felelnie a következő kérdésre: „Mi az ANYANYELVE azoknak, akiket régebbi íróink TÓT, PALÓC, OLÁH, RÁC SZÉKELY és SZÁSZ néven emlegetnek?” — Nos, a 28 megkérdezett közül 14-en válaszolták azt, hogy a SZÉKELYEK ANYANYELVE ROMÁN (!!) és csak 11 tudta, hogy magyar. Azt hogy a rácok szerb nyelvet beszélnek, mindössze 8-an tudták a 28 fős csoportból.

Egy másik, ugyancsak frissen érettségizettekből álló csoporttal is elvégezték ugyanezt a próbát — hasonló lesújtó eredménnyel. A „Köznevelés” cikkírója a többi közül két lány és egy fiú választ közli; mind a hárman gimnáziumban érettségiztek és MAGYAR NYELV- és IRODALOM — TÖRTÉNELEM szakos tanárok szeretnének lenni. Arra a kérdésre, hogy a felsorolt 6 népcsoport milyen nyelven beszél, — A. Csilla így felel: a tót: HORVÁTUL; a palóc: SZLOVÁKUL; az oláh: CIGÁNYUL — (másik 3 válasza jó), K. Magdolna szerint a tót: SZERBÜL; a rác ROMÁNUL; a székely: SZLOVÁKUL (!!) —, végül P. Gábor szerint a tót: MAGYARUL; az oláh: CIGÁNYUL; a szász: ROMÁNUL beszél.

Hát így!

Pirulva a szegénytől — a tanárjelölt urak (elvtársak) helyett is — kell megálapítani: ilyen mélyre süllyedt a magyar értelmiségi fiatalság szellemi nívója! Vagy talán így: ide züllesztette egy GONOSZ ISKOLA- ÉS MŰVELŐDÉSPOLITIKA, amely kiirtja a nemzeti öntudat csiráját is, szándékoltan hamis, torz képet vetítve történelmünkről az ifjúság elé, vagy semmibe véve multunk értékeit és nemzeti hagyományainkat.

Sz. J.

